

”לקחים מהעימות בין ארה”ב לסין, כבר 70 שנה”¹ / לקסינגטון

תא”ל ערן ניב רח”ט שילוח

שלום לכולם, להלן תרגום באופן חופשי של מאמר מהאקונומיסט העוסק בעימות בין סין לארה”ב בפרספקטיבה של 70 שנה ממלחמת קוריאה. הייתי במעבר צ’וסיין ואני זוכר את ניסיונותי לדמיין מה הלך שם. מעורר מחשבה ועדכני - להנאתכם

לפני 70 שנה צבא האיכרים של מאו דזה טונג הנחיל לארה”ב את אחת מהתבוסות המבישות בהיסטוריה שלה. במשך יותר משבועיים צבא ה”מתנדבים” דחק צבא של יותר מ 350,000 חיילים אמריקאים, נחתים ובני בריתם הקוריאנים מכיבושיהם בצפון קוריאה עד שנאלצו להימלט ולהתפנות ביבשה ובים. נכון שהסינים ספגו אבדות קשות והמלחמה נמשכה עוד שלוש שנים (טכנית - עדיין לא הסתיימה עד היום), אך האמריקאים והאוי”ם לא ניסו שוב לאחד את הקוריאנות בכוח.

השפלה זו נהייתה אפילו גרועה יותר, תחת הידיעה כי גנרל מקארטור, הגיבור המגלומן, רק שבועות ספורים לפני כן, הודיע לנשיא טרומן כי הסינים לא יעזו לחצות את נהר יאלו. כאשר גילו כי מתרחש דבר מה, טענו המפקדים כי אין סיכוי שצבא אכזר אך לא מצויד, הלוש מדי כותנה ונעלי קנבס במרומי ההרים ובקור של מינוס 30 מעלות - יהיה אויב רציני. גנרל אחד כינה אותם ”חבורה של כובסות”.

היה זה היבריס קלאסי, שהובע בבזז על ידי שי גינפינג בחגיגות ה 70 של סין באוקטובר האחרון. האמריקאים ב 1950, עטופי הילת הניצחון ממלחמת העולם השנייה אותה סיימו עם פחות נפגעים מכל אומה גדולה אחרת (שעור המוות ממקרי קורונה כבר שווה פחות או יותר למספר המתים במלחמה), חשו בלתי מנוצחים ובפרט מק ארתור וכמה גנרלים מנופחים אשר באופן אבסורדי רחשו בוז לכישורים האסיאתיים. זה אולי נראה קצת מוזר שאמריקה, שמצויה בטלטלת בחירות מוזרה, בקושי מנציחה את הקרב הראשון והיחיד שלה עם סין.

אגב, אין זה בהכרח סימן לבושה. אף על פי שהאמריקאים צופים בעיניים דומעות במה שעובר על כוחותיה הלוחמים בעולם, הידע הציבורי של ניצחונותיהם ותבוסותיהם די מועט. בבתי ספר אמריקאים כמעט לא מלמדים היסטוריה צבאית ובכלל דמוקרטיות לא נוטות לשקף את העבר לציבור דרך נקודת מבט צבאית. במקרה של מלחמת קוריאה, המלחמה המוגבלת הראשונה בעידן הגרעיני, לפני שקונספט זה היה ידוע ומוכר, ”שכחה” זו בולטת במיוחד. נוכח זאת, ראוי לדעת כי העבר טומן בחובו נורות אזהרה דולקות לשני הצדדים.

במישור מסוים, העדר השיח סוגר את יכולת המעצמה לפתח יכולות של למידה ושיפור. ניתן לראות זאת דרך ניתוח הקרב והתבוסה - כפי שהומחש בזכרונות שדה הקרב של ג’ון לוקט, ימאי בן 91 בדימוס. ב 27 בנובמבר 1950, לאחר כיבוש מעבר מעל מאגר צ’וסיין, בקדמת הכוח האמריקאי, הוא התעורר מפיצוצים עזים ואז ראה לאור פצצות התאורה, טור של סינים המתקדמים בשמיניות. ”היינו בעדיפות מספרית ברורה”, הוא אמר, ” פתחנו באש אך הם המשיכו להתקדם, הם תקעו בחוצרות, ירו עלינו ופשוט גלשו משני צידי המעבר”.

אנשי המודיעין של מאו הבטיחו לו כי למרות העליונות הטכנולוגית של האמריקאים, הלוחמים האמריקאים חסרים ברוח קרב (Lacked the belly for a fight). תוצאת 17 ימי הלחימה, בהם לחם מר לוקט, עד שכוויות הקור הכריעו אותו, הראו את השקר שסופר למאו. מוקפים ב 120,000 סינים, דיביזיה מס’ 1 של המארינס ניתקה מגע וביצעה קרב גבורה בנסיגה דרך ההרים המושלגים. המרינס סבלו מפגיעות קשות, רק 11 מפלוגתו של מר לוקר שמנתה 250 לוחמים שרדו. למרות זאת הם פינו את הפצועים והציוד בעודם מנחילים אבדות כבדות לסינים, לפחות פי 7.

עבור יחידה צבאית, קטנה מאוד יחסית לצבא ארה”ב, קיימת מסורת עשירה ומלמדת, מעבר ”צ’וסיין הקפוא”, ניצב לצד ”איווגימה” בחשיבותו. ”לא יהיה זה מוגזם לטעון כי לחימת המארינס בקוריאה מזכה את הנחתים בסיום הוויכוח האם חיל נחתים נדרש”, אומר גנרל ג’וזף דונפורד, מפקד חיל הנחתים לשעבר. אביו חגג את יום הולדתו ה 20 במעבר צ’וסיין ביום ההתקפה הסינית.

¹ <https://www.economist.com/united-states/2020/12/10/lessons-from-the-battles-between-america-and-china-70-years-on>

חשבון הנפש שמלווה את הנסיגה האמריקאית, מעיר מקס הסטינגס, היסטוריון בריטי, מעיד על דיון דומה על מהות המעצמה שארצות הברית צריכה להיות. חירש להפצרותיהם של בעלות הברית, מק ארתור סירב לקבל את מגבלות הכוח של ארצות הברית שכישלונו הציגן ביתר שאת. הוא רצה לתקוף את הסינים עם נשק גרעיני.

טרומן סירב, ואחרי שמק ארתור פנה בחשאי לתומכים רפובליקנים בקונגרס, טרומן פיטר את הגנרל הנערץ. יתכן שזה עלה לו בקדנציה שניה. זה גם סימל מעין "סטנדרט זהב" עבור היחסים של דרג מדיני - דרג צבאי.

ההתבוננות הרב ממדית והריסון של טרומן תוקפו כאשר מחליפו, אייזנהאואר המשיך בגישה זו בניהול המלחמה. גישה צבאית טובה יותר הייתה מסייעת לייצב את המצב, אמריקה וסין היו משיגות את היעדים הבסיסיים שלהן: הגנה על דרום קוריאה (שתהפוך לאחת ההצלחות הגדולות של המאה ה-20) והבטחת חיץ קוריאני מפני נוכחות אמריקאית באסיה. אמריקה איבדה 40,000 איש במלחמה, סין כנראה פי 10.

דבר ראשון, דע את האויב

העובדה שהאמריקאים לא מתעניינים באירועים אלו ללא ספק מעצבת את הדמוקרטיה התזזיתית שלהם, המושפעת יותר מדרמות עכשוויות ולא מלקחי העבר ולמרות האירועים העכשוויים, זה צריך להיות מקור הכוח האמריקאי. עדיין, חשוב לסמן שני לקחים מרכזיים מהמלחמה עם סין. בעידן בו קיימת אי בהירות רבה, כל צד באפן טראגי, אינו מעריך מספיק את יכולות הצד השני. לכל אחד יש רעיון פגום על הקווים האדומים של הצד השני וזה התיל הממעיך ההופך תחרות לעימות. המציאות היום נראית לכאורה שונה מאוד, התלות והמודעות ההדדית של שתי המדינות הן במישור אחר, אך הפוטנציאל של הערכת חסר ואי הבנה נוכח באופן מתמיד ואולי אפילו גדל עם התעצמות היריבות.

